

UCHWAŁA NR XXIX/167/2016
RADY GMINY DĄBROWICE
z dnia 30 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Dąbrowice na lata 2016 – 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

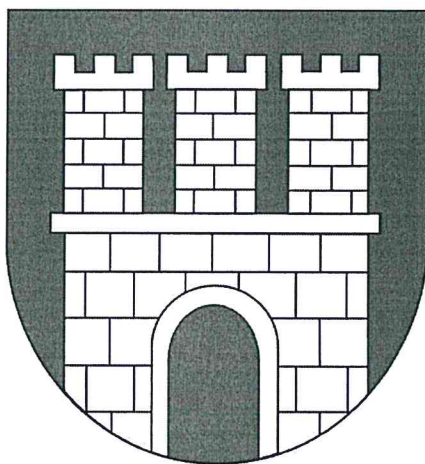
§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju gminy Dąbrowice na lata 2016 - 2020” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dąbrowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Michał Drazkiewicz

Załącznik do uchwały
Rady Gminy Dąbrowice
Nr XXIX/167/2016
z dnia 30 grudnia 2016 r.

Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowice na lata 2016 – 2020.

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Obraz środowiska lokalnego- diagnoza społeczno- gospodarcza	8
3. Aktualna sytuacja społeczno- gospodarcza na obszarze gminy Dąbrowice,	9
3.1 Położenie	9
3.2 Demografia	12
3.3 Rynek pracy	16
4. Gospodarka	18
5. Zasoby mieszkaniowe	21
6. Rolnictwo i leśnictwo	22
7. Środowisko przyrodnicze	24
8. Infrastruktura przyrodnicza	26
8.1 Gospodarka wodno- ściekowa	26
8.2 Gospodarka odpadami	27
8.3 Transport i drogi	28
8.4 Zaopatrzenie w energię elektryczną	31
8.5 Zaopatrzenie w ciepło	32
8.6 Zaopatrzenie w paliwa gazowe	33
8.7 Odnawialne źródła energii	33
9. Infrastruktura społeczna,	36
9.1 Edukacja	36
9.2 Kultura i sport	37
9.3 Pomoc społeczna	38

9.4 Bezrobocie	47
10. Współpraca ze związkami i stowarzyszeniami	49
11. Identyfikacja najważniejszych problemów	51
12. Misja i wizja strategii (cel generalny)	58
13. Cele strategiczne (obszary priorytetowe)	58
14. Cele operacyjne oraz proponowane kierunki działań	59
15. Zgodność ze strategicznymi dokumentami	64
16. Źródła finansowania	64
17. System zarządzania, wdrażania i monitorowania	69
18. Opis konsultacji społecznych	70

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowice na lata 2016-2020 została opracowana przez Zespół Zadaniowy ds. opracowania projektu Strategii w składzie:

- 1) Przewodniczący Zespołu Michał Drażkiewicz – Przewodniczący Rady Gminy
- 2) Członkowie Zespołu:
 - 1) Joanna Jelonek – Sekretarz Gminy,
 - 2) Dominika Krzemińska – Podinspektor w Urzędzie Gminy,
 - 3) Agnieszka Mańkowska – Z-ca Skarbnika Gminy,
 - 4) Marek Wojciechowski – Zastępca Przewodniczącego Rady Gminy.

z udziałem Zespołu Konsultacyjnego ds. Strategii Rozwoju, w składzie:

- 1) p. Janina Cywka – po. Dyrektora Dąbrowickiego Centrum Kultury,
- 2) p. Jacek Pietrzykowski - Dyrektor Zespołu Szkół w Dąbrowicach,
- 3) p. Katarzyna Banasiak - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowicach,
- 4) p. Mirosław Bielicki - Radny Gminy Dąbrowice,
- 5) p. Anna Dopieralska - Radna Gminy Dąbrowice,
- 6) p. Radosław Grabski - Radny Gminy Dąbrowice,
- 7) p. Janusz Grabowski - Radny Gminy Dąbrowice,
- 8) p. Jan Górski - Radny Gminy Dąbrowice,
- 9) p. Barbara Jabłońska - Radna Gminy Dąbrowice,
- 10) p. Eugeniusz Kacprowicz - Radny Gminy Dąbrowice,
- 11) p. Maria Krzemińska - Radna Gminy Dąbrowice,
- 12) p. Wiesława Kwiatkowska - Radna Gminy Dąbrowice,
- 13) p. Janusz Marzec - Radny Gminy Dąbrowice,
- 14) p. Henryka Rosiak - Radna Gminy Dąbrowice,
- 15) p. Alina Szczepaniak - Radna Gminy Dąbrowice,
- 16) p. Jarosław Wujkowski - Radny Gminy Dąbrowice,

- 17) p. Wojciech Łuczak - Sołtys Sołectwa Augustopol,
- 18) p. Małgorzata Jarka - Sołtys Sołectwa Baby,
- 19) p. Jadwiga Szadkowska - Sołtys Sołectwa Dąbrowice I,
- 20) p. Jadwiga Szadkowska - Sołtys Sołectwa Dąbrowice II,
- 21) p. Piotr Winiecki - Sołtys Sołectwa Dąbrowice III,
- 22) p. Katarzyna Zasadzińska - Sołtys Sołectwa Liliopol,
- 23) p. Grzegorz Górski - Sołtys Sołectwa Mariopol,
- 24) p. Jacek Spryszyński - Sołtys Sołectwa Ostrówki,
- 25) p. Zofia Kacprowicz - Sołtys Sołectwa Witawa,
- 26) p. Krystyna Jaskulska - Sołtys Sołectwa Zgórze,
- 27) p. Aneta Kwiatkowska - Sołtys Sołectwa Żakowiec,
- 28) Przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu Gminy Dąbrowice,
- 29) Przedstawiciele przedsiębiorców z terenu Gminy Dąbrowice.

Zarządzanie gminą wiąże się z codziennym podejmowaniem różnorodnych działań oraz dokonywaniem wyborów ważnych dla lokalnej społeczności. Mając na uwadze wcześniejsze doświadczenia samorządowe w zarządzaniu gminą, potrzebę poprawienia jakości świadczonych mieszkańcom usług oraz konieczność długofalowego planowania rozwoju gminy przygotowano Strategię Rozwoju Gminy Dąbrowice.

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem, którego celem jest wyznaczenie głównych kierunków rozwoju Gminy Dąbrowice na lata 2016 - 2020 oraz ułatwienie sprawnego zarządzania gminą.

Przyjęcie takiego zakresu czasowego pozwala na dostosowanie strategii do perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Nawiązuje do Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego, Strategii Rozwoju Kraju oraz programowania przyjętego dla funduszy strukturalnych i polityki rozwoju regionalnego w Unii Europejskiej.

Potrzeba posiadania strategii wynika nie tylko z uwarunkowań zewnętrznych i standardów europejskich, ale także z pragmatycznego punktu widzenia. Powinna ona być skutecznym narzędziem w procesie rozwoju gminy. Dzięki powiązaniu celów zapewniona zostanie kompleksowość działań oraz znacznie lepsza efektywność gospodarowania zasobami i środkami finansowymi.

Proces formułowania rozwoju lokalnego odbywa się zgodnie z art. 9 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. 2016, poz. 383 z pz.). Zgodnie z art. 2 „przez politykę rozwoju rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno – gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej”.

Realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dąbrowice powinny towarzyszyć zasady:

- a) samorządności terytorialnej - samodzielnego kształtowania polityki zmierzającej do poprawy sytuacji mieszkańców;
- b) współpracy administracji rządowej, samorządów terytorialnych, podmiotów gospodarczych, organizacji pozarządowych i mieszkańców
- c) dostosowania założeń programowych, regulacji prawnych i standardów do uznanych zasad i norm UE;
- d) jawności, akceptacji i kontroli społecznej wszelkich działań publicznych.

Przyjęcie powyższych zasad będzie służyć osiągnięciu zrównoważonego rozwoju gminy jej infrastruktury społecznej i technicznej, harmonizującej z rozwojem gospodarczym i ochroną sfery ekologiczno-przestrzennej.

We wszystkich działaniach będą uwzględniane skutki społeczne i ekologiczne, pozwalające rozwijać aktywność gospodarczą w gminie .

Strategia będzie :

- podlegać weryfikacji i uzupełnieniom wynikającym z nowych potrzeb społeczności lokalnej,
- spójna z dokumentami programowymi w zakresie rozwoju regionalnego i rozwoju kraju,
- dokumentem wyjściowym dla innych programów gospodarczych gminy.

Strategia dotyczy wszystkich dziedzin związanych z realizacją zadań gminy i ma na celu przyszły rozwój gminy Dąbrowice .

Dokument jako instrument długofalowej polityki gminy, posiada otwarty charakter. Oznacza to, że w miarę podejmowania działań określonych w strategii, możliwe jest przyjmowanie nowych celów oraz korygowanie tych, które zostały sformułowane już wcześniej. Stworzenie strategii odpowiadającej potrzebom gminy Dąbrowice, opartej na posiadanych zasobach pozwala na:

- określenie najbardziej efektywnych działań zapewniających dynamiczny rozwój gminy przy jednoczesnym wykorzystaniu środków finansowych Unii Europejskiej,
- wspieranie rozwoju lokalnego w taki sposób, aby stworzyć przyjazne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawania nowych inicjatyw społecznych,
- efektywne wykorzystanie zasobów własnych, finansowych, rzeczowych, kulturowych i społecznych oraz przeciwdziałanie możliwym zagrożeniom.

Z uwagi na długi okres obowiązywania strategii, przyjęto, że powinien to być dokument uniwersalny, wskazujący ogólne kierunki i cele rozwoju oraz możliwe strategie działania.

Polityka spójności nabiera cech polityki rozwojowej w wymiarze spójności terytorialnej z uwzględnieniem wykorzystania wewnętrznych potencjałów w jednostkach terytorialnych. Osiąganie spójności w rozwoju ma być uzyskiwane przez wsparcie dla efektywnego wykorzystania możliwości posiadanego kapitału gospodarczego i społecznego.

W tym kontekście, spójność celów strategii Gminy z dokumentami planistycznymi kraju, województwa, powiatu i lokalnymi, zwiększa szanse na skuteczne pozyskiwanie zewnętrznych środków udostępnianych samorządom lokalnym.

Do dokumentów tych należą:

- Strategia Rozwoju Kraju do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Kutnowskiego do roku 2020,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020: Regiony, miasta, Obszary Wiejskie,
- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 ,
- Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 Stowarzyszenia Rozwoju Gmin "CENTRUM".

Dokument składa się z dwóch zasadniczych części: diagnostycznej i programowej.

2. OBRAZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO – DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

Diagnoza sytuacji w gminie Dąbrowice skonstruowana została na podstawie analizy oficjalnych źródeł danych, takich jak dokumenty strategiczne na poziomie województwa, powiatu i gminy, bazy danych

i raporty Głównego Urzędu Statystycznego czy sprawozdania jednostek organizacyjnych gminy, a także innych ogólnodostępnych informacji.

Diagnozę podzielono na sześć głównych obszarów tematycznych:

Część programowa obejmuje wizję i misję Gminy oraz najważniejsze cele i kierunki działań rozwojowych. Cele wyznaczone w Strategii zachowują spójność

z celami wyznaczonymi na wyższych szczeblach (powiatowym, wojewódzkim krajowym i międzynarodowym), co umożliwi w przyszłości sprawne pozyskiwanie zewnętrznych środków w unijnej perspektywie finansowej do roku 2020. Przedstawiony długookresowy plan działania pozwoli na prowadzenie spójnej i harmonijnej długofalowej polityki rozwoju, w taki sposób, by pomiędzy poszczególnymi działaniami występował efekt synergii oraz by wpływały one integrująco na Gminę i jej Mieszkańców.

3. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE GMINY DĄBROWICE .

3.1 Położenie .

Gmina Dąbrowice o powierzchni administracyjnej obejmuje 45,94 km² położona jest w województwie łódzkim w północno-zachodniej części powiatu Kutnowskiego. Gmina graniczy: z Gminą Krośniewice i Gminą Nowe Ostrowy wchodzącymi w skład powiatu kutnowskiego w województwie łódzkim, Gminą Przedecz oraz Gminą Chodów wchodzącymi w skład powiatu kolskiego w województwie wielkopolskim, a także Gminą Chodecz oraz Gminą Lubień wchodzącymi w skład powiatu włocławskiego w województwie kujawsko – pomorskim. Gmina położona jest odległości ok. 25 km od miasta powiatowego Kutna i ok. 70 km od miasta wojewódzkiego Łodzi oraz w odległości 8 km od Krośniewic.

Źródło opracowanie BPPWL

Siedzibą władz samorządowych gminy Dąbrowice jest wieś Dąbrowice o powierzchni 25,9 km², zamieszkiwana jest przez 990 osób.

Gmina Dąbrowice leży wg regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski na obszarze Wysoczyzny (Równiny) Kutnowskiej (wg Dylikowej

i Bartkowskiego), natomiast wg Kondrackiego na obszarze Wysoczyzny Kłodawskiej.

Jest to płaska wysoczyzna dennomorenowa zlodowacenia środkowopolskiego, płytko rozcięta na północy i południu niewielkimi dolinkami, nawiązującymi do dorzecza Ochni będącej dopływem Bzury.

Pod Dąbrowicami wysoczyzna stanowi silnie rozmytą, lekko falistą równinę moreny dennej, która rozciąga się pomiędzy wałem moreny kutnowskiej na południu, a wzgórkami morenowymi zlodowacenia poznańskiego na północy. Po stronie wschodniej Dąbrowic zaznacza się w krajobrazie mała forma dolinna dnem której poprowadzony jest rów odwadniający.

Mapa powiatu kutnowskiego.

3.2. Demografia

LICZEBNOŚĆ GMINY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ

W roku 2015 na terenie Gminy Dąbrowice zamieszkiwało 1923 mieszkańców. Kobiety stanowiły większość populacji mieszkańców stanowiąc 52,67% ogółu.

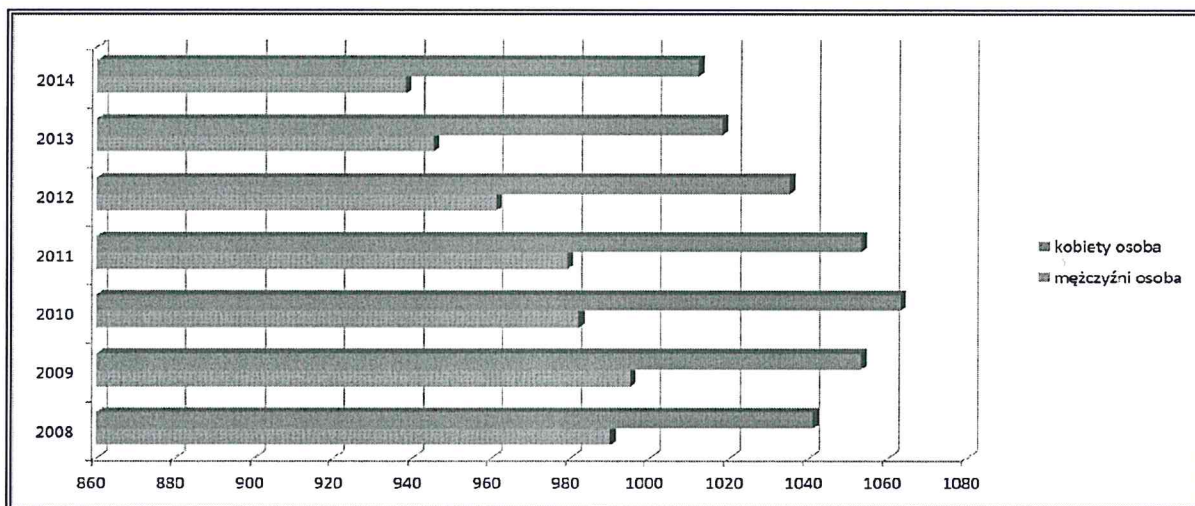
Tabela 1. Liczebność Gminy Dąbrowice z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	J. m.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	osoba	2 045	2 050	2 014	1 981	1 952	1 943	1923
mężczyźni	osoba	986	987	969	960	940	930	910
	%	48,22	48,15	48,12	48,46	48,16	47,87	47,32
kobiety	osoba	1 059	1 063	1 045	1 021	1 012	1 013	1013
	%	51,78	51,85	51,88	51,54	51,84	52,13	52,67

Źródło: Dane GUS

Obserwuje się ciągły spadek liczby mieszkańców począwszy od roku 2010. Do tego roku nie odnotowano tak widocznego ubytku osób zamieszkujących teren Gminy Dąbrowice. W 2015 roku, w stosunku do roku 2010 w którym odnotowano minimalny wzrost, liczba mieszkańców spadła o 6,2%. Gmina Dąbrowice znalazła się na 13 miejscu w wykazie 30 gmin o najmniejszej liczbie ludności wg stanu na 31.12. 2014 r. podanym przez GUS.

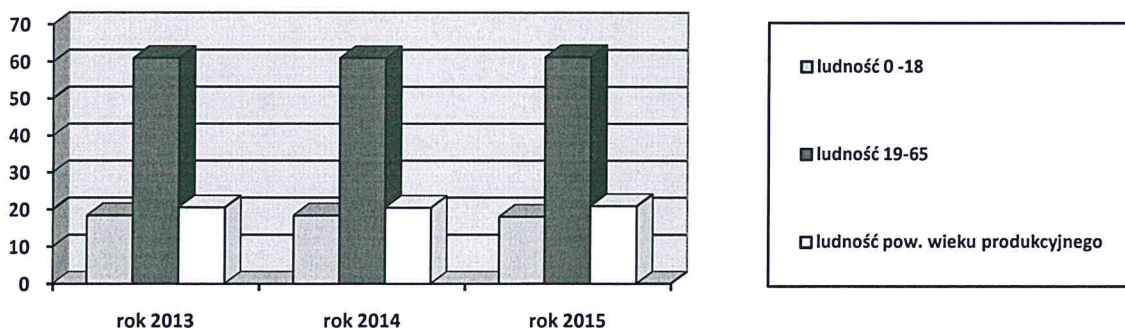
Wykres 1. Struktura ludności Gminy Dąbrowice według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Najliczniejszą grupę wiekową pośród mieszkańców Gminy Dąbrowice tworzą osoby w wieku produkcyjnym 19 – 65 lat. Niepokojący jest fakt, że liczba ludności w wieku poprodukcyjnym czyli powyżej 65 r. życia jest wyższa od osób w wieku 0-18 o średnio o 2,5%. Liczba ludności w wieku 0 – 18 w stosunku ostatnich 3 lat spadła o 15 osób tj. o 4,1%.

W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, co w konsekwencji spowoduje spadek liczby ludności Gminy przy

założeniu, że tendencja malejąca będzie się utrzymywała w kolejnych latach,

- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym systematycznie wzrasta, tak jak w demografii kraju.

Analiza potwierdza tezę o starzeniu się społeczeństwa.

Ze względu na zmiany społeczne, które zaszły w ostatnich latach: osłabienie więzi rodzinnych i więzi sąsiedzkich powodują wzrost zjawiska osamotnienia osób starszych, osoby starsze narażone są na wykluczenie społeczne.

Seniorzy w Gminie Dąbrowice mogą korzystać z zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych w Klubie Seniora jednak mimo to część z nich boryka się z problemem samotności.

Ograniczone możliwości zatrudnienia na terenie gminy, oddalenie od większych miast i brak dogodnej komunikacji autobusowej powodują, że mieszkańcy gminy opuszczają dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Gmina Dąbrowice to obszar, który podobnie jak większość jednostek samorządu terytorialnego doświadcza spadku liczby ludności. Wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, obserwuje się ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym. Prognozy dla Gminy nie przewidują wzrost liczby ludności. Działania Samorządu powinny skupić się na zahamowaniu odpływu ludności – jest to proces, który z pewnością łatwiej spowolnić, niż wprowadzić w życie przemiany, które spowodują, że wzrośnie liczba urodzeń. Z drugiej strony jednak, niezbędne są zmiany w mentalności mieszkańców. Czasami decydują się oni na opuszczenie miasta, podczas gdy pracę mogą znaleźć kilkanaście kilometrów od miejsca zamieszkania. Tak jak większość obszarów, Gmina boryka się z bezrobociem, pozytywnym jest jego zmniejszający się poziom. Mieszkańcy nie widząc lepszych perspektyw decydują się na opuszczenie

dotychczasowego miejsca zamieszkania. Osoby, które pozostają nie zakładają lub nie powiększają rodziny z obawy o brak środków finansowych.

PRZYROST NATURALNY

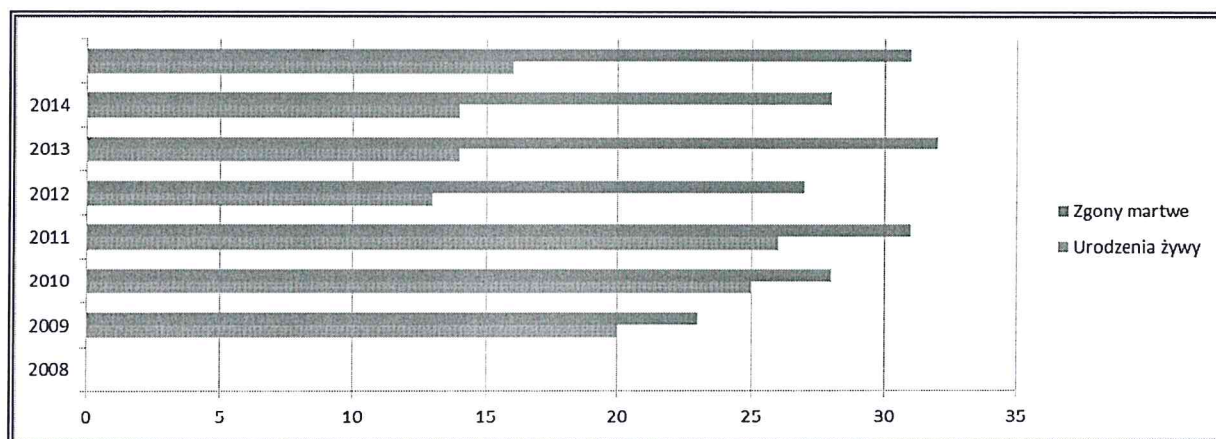
Poniższy wykres przyrostu naturalnego dla Gminy Dąbrowice na przestrzeni lat 2008-2014, potwierdza wcześniej opisywany problem starzenia się społeczeństwa gminy. Wartość wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni analizowanego okresu czasowego przyjmowała ujemne wartości, Liczba urodzeń w roku 2015 w stosunku do roku 2009 zmniejszyła się o 48%.

Tabela 2. Przyrost naturalny

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zgony ogółem	28	31	27	32	28	31	37
Urodzenia żywe ogółem	25	26	13	14	14	16	13
Przyrost naturalny ogółem	-3	-5	-14	-18	-14	-15	- 24
mężczyźni	-1	0	-9	-9	-9	-8	- 15
kobiety	-2	-5	-5	-9	-5	-7	- 8

Źródło: Dane GUS

Urodzenia żywe i zgony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

3.3. Rynek pracy

Na terenie Gminy Dąbrowice na koniec roku 2014 działało 77 podmiotów gospodarczych. Większość podmiotów gospodarczych pochodziła z sektora prywatnego, było to aż 90,91%, a zaledwie 7 podmiotów pochodziło z sektora publicznego.

W analizowanym okresie (w latach 2009-2014) liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Dąbrowice utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

Tabela 3. Struktura mieszkańców Gminy Dąbrowice wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2009-2014 .

Zmienna Gmina Dąbrowice	% udział grup w ogólnej liczbie mieszkańców					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wiek Przedprodukcyjny	20,7	19,7	18,4	17,5	16,8	16,6
Wiek Produkcyjny	59,6	59,6	59,9	60,7	61,0	60,9
Wiek Poprodukcyjny	20,7	20,7	21,6	21,8	22,2	22,5

Źródło : Opracownie własne na podstawie BDL, dane na 2014 r.

Tabela 4. Pracujący w gminie Dąbrowice w latach 2009 – 2014

Gmina Dąbrowice	Zmienna	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Ogółem	106	114	110	100	102	97
	Mężczyźni	39	46	41	35	33	33
	Kobiety	67	68	69	65	69	64

Źródło : Opracownie własne na podstawie BDL, dane na 2014 r.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Dąbrowice w latach 2009-2014

Wyszczególnienie	J. m.	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	Jedn. gosp.	74	77	79	79	84	77
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Jedn. gosp.	7	7	7	7	7	7
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem		6	6	6	6	6	6
Sektor prywatny ogółem	Jedn. gosp.	67	70	72	72	77	70
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		52	55	57	57	62	53
Spółki handlowe		2	2	2	2	2	3
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		1	1	1	1	1	1
Spółdzielnie		2	2	2	2	2	2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne		7	7	7	7	7	7

Źródło: Dane GUS

Pośród podmiotów gospodarczych, które zamknęły swoją działalność na terenie Gminy, największą grupę stanowiły podmioty sektora prywatnego. Odnotowano niewielkie przyrosty w grupach spółek handlowych (1 nowy podmiot gospodarczy).

4. Gospodarka

Charakter gminy Dąbrowice, szczególnie pod względem rozwojowym, określa przede wszystkim produkcja rolna, stanowiąca główne progresywne źródło dochodów mieszkańców. Pozostałe kierunki upraw i hodowli mają charakter uzupełniający i z upływem czasu ulegający pod względem ekonomicznym marginalizacji. Ponadto, uwzględniając bardzo dobre warunki glebowe, które umożliwiają wytwarzanie na terenie gminy większości produktów rolniczych można stwierdzić, iż aktualne ukierunkowanie rolnictwa jest obecnie wypadkową opłacalności produkcji oraz możliwości zbytu poszczególnych kategorii produkcji rolniczej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 2014r.) na terenie gminy Dąbrowice zarejestrowanych było 77 podmiotów gospodarczych, w tym 7 funkcjonujących w sektorze publicznym, a 70 w sektorze prywatnym. Zdecydowaną większość stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 53 podmioty (68,8%).

Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie od 2004 roku.

Rok	Liczba podmiotów
2000	71
2001	78
2002	85
2003	96
2004	95
2005	98

2006	101
2007	105
2008	104
2009	74
2010	77
2011	79
2012	79
2013	84
2014	77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 7. Podmioty w gminie Dąbrowice wg. Sekcji PKD

Sekcja PKD	Wyszczególnienie	Ilość
Sekcja A	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	5
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	0
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	8
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	0
Sekcja E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0
Sekcja F	Budownictwo	5
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	21
Sekcja H	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	4
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1
Sekcja J	Informacja i komunikacja	1
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2

Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0
Sekcja M	Działalność profesjonalna naukowa i techniczna	4
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2
Sekcja O	Administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
Sekcja P	Edukacja	4
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1
Sekcja S i T	Pozostała działalność usługowa	7
	Suma	77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z powyższą tabelą, najliczniejszą grupą podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Dąbrowice była sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle). Pozostałe grupy warte podkreślenia to sekcja C (przetwórstwo przemysłowe) i sekcja S i T (pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby).

Pod względem liczby zatrudnionych pracowników, na terenie gminy dominują mikroprzedsiębiorstwa, które stanowią 93,5% ogółu, pozostała część to małe przedsiębiorstwa (6,5%). Na terenie gminy nie ma zarejestrowanych średnich i dużych przedsiębiorstw.

Na terenie gminy Dąbrowice działalność inwestycyjna jest mała, powstaje niewiele nowych miejsc pracy w sektorze pozarolniczym. Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

W gminie nie ma dużych zakładów przemysłowych. Większe przedsiębiorstwo zlokalizowane na terenie Gminy Dąbrowice to Piekarnia Józef Cieśliński.

5. Zasoby mieszkaniowe

Struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy

Gmina Dąbrowice należy do jednostek administracyjnych o luźnej zabudowie skupionej w średnich bądź małych jednostkach osadniczych. Dominującą jej funkcją jest rolnictwo wsparte usługami. W skład struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wchodzi:

- strefa zainwestowania osadniczego;
- strefa otwartej przestrzeni;
- strefa ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych;
- układ komunikacyjny.

Strefa zainwestowania osadniczego obejmuje zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową, zabudowę usługową oraz komunalną. Istniejąca tu sieć osadnicza wywodzi się z okresu późnego średniowiecza. Tworzą ją wsie o zróżnicowanym charakterze.

Na tle całej gminy wyróżniającą i dominującą miejscowością jest wieś Dąbrowice. Skupia ona około 48% ogółu mieszkańców. Jest to centrum adminstracyjno-usługowe i usługowe regionu. Występuje tu zabudowa niska typu zagrodowego najczęściej jedno bądź dwukondygnacyjna w układzie zwartym z wkomponowanymi obiektami społecznymi i usługowymi. Główne skupisko usług codziennego użytku usytuowane jest w jej centrum.

W pozostałych miejscowościach gminy zabudowa jest podobna, mniej lub bardziej rozproszona. Nieliczne wsie wyposażone są w pojedyncze obiekty

infrastruktury społecznej codziennego zapotrzebowania jak sklepy spożywcze, punkty zaopatrzenia w gaz butlowy itp.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Dąbrowice charakteryzują się zdecydowaną przewagą zabudowy jednorodzinnej. Proces poprawy sytuacji mieszkaniowej na obszarach wiejskich jest stosunkowo powolny, jednak odnotowuje się stopniową poprawę ich jakości. Na przestrzeni ostatnich 15 lat liczba mieszkań na terenie gminy stale spadała i na koniec 2014 roku baza mieszkaniowa obejmowała 605 mieszkań.

6. Rolnictwo i leśnictwo

Gmina Dąbrowice ma charakter typowo rolniczy, 96,4% powierzchni stanowią użytki rolne.

Na terenie gminy Dąbrowice dominują gleby dobre i bardzo dobre o wysokim wskaźniku bonitacji: 1,17 - 1,10.

Większość terenów Gminy Dąbrowic zajmują gleby bardzo dobre i dobre brunatne, rzadziej czarne ziemie wyługowane oraz gleby bielcowe.

Czarne ziemie III klasy lub IV, kompleksu pszennego dobrego i żytniego bardzo dobrego, wykształcone są z utworów glin zwałowych i glin piaszczystych

w warunkach głębokiego zalegania wód gruntowych.

Na terenach, na których w górnej części profilu glebowego zostają dłużej zatrzymane wody opadowe i roztopowe, gleby te tworzą kompleks zbożowo-pastewny mocny III lub IV klasy.

Nieco słabsze gleby IV klasy, również dosyć wartościowe dla rolnictwa, bielice rzadziej gleby brunatne wyługowane tworzą kompleks żytni dobry. Są

one wytworzone z piasków gliniastych podścielonych glinami piaszczystymi, występują izolowanymi płatami na powierzchni wysoczyzny.

Zdecydowana większość to użytki rolne (4447 ha), których największe tereny zajmują grunty orne – 4351 ha. Mniejszą część gminy stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane (131 ha). Zaledwie 0,4% to lasy, tereny zadrzewione lub zakrzewione.

Procentowy udział klas bonitacyjnych gruntów ornych w Dąbrowicach wynosi:

II klasa - 2,2 %

IIIa klasa - 22,2 %

IIIb klasa - 25,0 %

IVa klasa - 27,4 %

IVb klasa - 12,6 %

V klasa - 8,7 %

V klasa - 1,9 %

Ponad 80 % gleb w gminie Dąbrowice charakteryzuje się wysokim zakwaszeniem.

Grunty są szczególnie predysponowane do upraw wymagających dobrych gleb i dużej wilgotności w glebie, tj. do upraw roślin pastewnych i warzyw.

Gmina Dąbrowice charakteryzuje się małą lesistością, ubogim pod względem gatunkowym drzewostanem. Krzewy, czy śródpolne zadrzewienia występują nielicznie.

7. Środowisko przyrodnicze .

Lesistość.

Gmina Dąbrowice charakteryzuje się bardzo niską lesistością. Rolę gatunków głównych odgrywają: topola, lipa, olsza czarna. Ochrona środowiska produkcji rolniczej stwarza konieczność realizacji programu zalesień gruntów najniższych klas bonitacyjnych oraz zadrzewień i zakrzewień. Ważnym elementem ochrony środowiska naturalnego, jest dbałość o istniejące obiekty zadrzewione oraz nasycanie terenu nowymi nasadzeniami. Na terenie gminy Dąbrowice brak jest pomników przyrody oraz rezerwatów leśnych.

Warunki wodne .

Przez teren gminy Dąbrowice oraz część wsi Dąbrowice przebiega główny dział wodny pomiędzy Wisłą i Odrą.

Na obszarze gminy brak jest zbiorników retencyjnych umożliwiających magazynowanie wody.

Zbiorniki wodne (powierzchniowe), naturalne lub sztuczne występujące na obszarze gminy, występują sporadycznie dlatego ich obecność nie wpływa w sposób znaczący na poprawę istniejącego, niekorzystnego bilansu hydrologicznego.

Poziom wód jurajskich, znajduje się na tym terenie poniżej 110 m od powierzchni terenu, w stropie potrzaskanej jury, zawiera on dużo żelaza i soli.

Dominującym poziomem jest I-szy poziom wód czwartorzędowych podziemnych w obrębie wysoczyzny i zboczy dolin.

Występuje od stropu interglacialnych piasków różnej granulacji, przykrytych glinami o miąższości rzędu od 3 do 10 m i więcej, stabilizuje się na głębokości rzędu 1-2 m ppt.

Poziom I-szy wód podziemnych całkowicie pokrywa zapotrzebowanie gospodarstw wiejskich na wodę .

Wody powierzchniowe.

Na stan czystości cieków wodnych gminy Dąbrowice, mają znaczny wpływ zanieczyszczenia obszarowe, które są konsekwencją rolniczego zagospodarowania obszarów dolin i cieków wodnych. Dodatkowymi elementami obniżającymi jakość wód są:

- wyjątkowo niskie przepływy cieków w przedziałach średniorocznych (znikoma średnioroczna ilość odpadów atmosferycznych),
- mała dyspozycyjność wód (brak dostatecznej ilości zabudowy hydrotechnicznej i obiektów tzw. małej retencji).

Warunki klimatyczne.

Warunki klimatyczne gminy Dąbrowice zbliżone są do średnich Niżu Polskiego. Dąbrowice leżą w strefie małych opadów atmosferycznych – poniżej 550 mm/rok. Rezultatem tego jest tendencja do stepowienia, które pojawia się na terenach, gdzie opady są mniejsze niż 490 mm. Na takich terenach występuje bardzo duże parowanie, prawie tyle ile wynoszą opady.

Przymrozki wiosenne przypadają około połowy kwietnia, a ogólna liczba dni z przymrozkami wynosi od 100 do 110 dni. Dni mroźnych notuje się przeciętnie w tej dzielnicy od 30 do 5 a bardzo mroźnych 3-4 dni.

Warunki klimatyczne gminy Dąbrowice kształtują się pod wpływem

stosunków wodnych całego obszaru. Płytkie zaleganie wód sprzyja nawilgoceniu warstw powierzchniowych i prowadzi do dużej wilgotności względnej powietrza. Również wyższe położenie gminy nie jest bez znaczenia, sprzyja to bardzo dużemu przewietrzaniu terenu wsi. Na ten proces ma również wpływ małe rozczłonowanie terenu i brak lasów.

Dominują wiatry zachodnie z odchyleniem na północ i południe, latem przeważają wiatry północno-zachodnie, zimą południowo-zachodnie. Przeważająca część gminy charakteryzuje się dobrymi warunkami nasłonecznienia terenu.

Warunki klimatu i glebowe umożliwiają uprawę buraków cukrowych, pszenicy, jęczmienia, żyta i ziemniaków.

Środowisko

Na terenie gminy Dąbrowice nie ma obszarów objętych programem Natura 2000, nie występują pomniki przyrody ożywionej ani nieożywionej.

8. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

8.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Ścieki

Na terenie gminy brak jest gminnej oczyszczalni ścieków. W gminie Dąbrowice gospodarka ściekowa w zakresie ścieków gospodarczo – bytowych nie jest częściowo uporządkowana. Na terenie gminy działa 111 przydomowych oczyszczalni ścieków indywidualnych i 1 zbiorowa dla budynku wielorodzinnego. Około 80% wytwarzanych ścieków odprowadzana jest do zbiorników bezodpływowych - przydomowych szamb, z których wywożone są wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków. Brak jest informacji dotyczących ich stanu technicznego czy szczelności. Na terenie gminy nie ma oczyszczalni ścieków.

System wodociągowy

Gmina Dąbrowice zwodociągowana była w roku 2015 w 99,95 %. Długość czynnej sieci wodociągowej wynosi 49,5 km . Zasoby wodne zaspokajają potrzeby mieszkańców. Nie odnotowywano braków wody . Część wodociągu na terenie Dąbrowic jest wykonana z azbestu i żeliwa wobec czego powinna w najbliższym czasie ulec wymianie.

▪ Ujęcie „Dąbrowice”:

Z ujęcia wody w Dąbrowicach zaopatrywanych jest 55% mieszkańców gminy. Ze stacji w Dąbrowicach zaopatrywane są w wodę wsie: Dąbrowice, Majdany, Dzięgost, Augustopol, Mariopol, Żakowiec, Witawa, Ostrówki.

Stacja wodociągowa w Dąbrowicach ma przepustowość 887,8 m³/dobę i pracuje w oparciu o dwie studnie głębinowe: studnia nr 1 ma wydajność 88 m³/h, studnia nr 2 posiada wydajność 75 m³/h.

▪ Ujęcie „Baby”

Ze stacji w Babach obsługiwane są wsie; Baby, Nowe Baby, Liliopol, Zgórze, Stacja wodociągowa w Babach ma przepustowość 987,1 m³/dobę i działa w oparciu o ujęcia wody składające się z dwóch studni głębinowych: studnia nr 1 o wydajności 60 m³/h i studnia nr 2 (awaryjna) ma wydajność 45 m³/h.

8.2. Gospodarka odpadami

W Gminie Dąbrowice z dniem 1 lipca 2013 r. został wdrożony nowy system gospodarowania odpadami, zgodnie ze zmianą zapisów w Ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz.

U. z 2016 r. poz. 250 ze zm.). Wszyscy mieszkańcy zobowiązani są do udziału w systemie oraz uiszczaniu opłat za wywóz odpadów.

Na terenie gminy Dąbrowice większość mieszkańców zamieszkuje obszary tzw. zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej. W odniesieniu do tej grupy mieszkańców gminy, trudno jest w sposób dokładny określić strukturę wytwarzanych odpadów komunalnych. Część odpadów organicznych biodegradowalnych (roślinne, odpadki) jest zagospodarowywana w gospodarstwie rolnym. Nadal większość gospodarstw domowych korzysta z konwencjonalnych źródeł energii i stosuje tradycyjny system ogrzewania budynków. Umożliwia to spalanie określonej grupy odpadów komunalnych, która w przypadku ich powstawania w obszarach zwartej zabudowy w całości trafia do pojemników na odpady.

Na terenie gminy obowiązuje system mieszany zbiórki odpadów komunalnych pojemnikowo – workowy. Niesegregowane odpady komunalne odbierane są z pojemników/worków sprzed posesji. Odbiór selektywnie zebranych odpadów komunalnych (odpady segregowane) odbywa się również w systemie workowym/pojemnikowym.

Zbiorczy Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów znajduje się w Zgórzu. W punkcie zbierane są: zużyty sprzęt elektroniczny i elektrycznego, baterie i akumulatory, opakowania wielomateriałowe, papier, tektura, meble i odpady wielkogabarytowe.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu Gminy Dąbrowice zajmuje się Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. z Krośniewic.

8.3. Transport i drogi

W drogowych powiązaniach zewnętrznych gmina ma umiarkowanie korzystny układ. Przez gminę nie przebiegają żadne drogi wojewódzkie,

krajowe czy międzynarodowe. W pobliskim sąsiedztwie wschodniej granicy gminy przebiega droga krajowa nr 91, natomiast niedaleko południowej granicy droga nr 92.

Transport publiczny na terenie gminy Dąbrowice obejmuje usługi świadczone przez przedsiębiorstwa: PKS w Kutnie Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. oraz PKS w Łęczycy Sp. z o.o.

Gmina pozbawiona jest linii kolejowych. Dotychczas eksploatowana tu kolejka wąskotorowa – Krośniewickiej Kolei Dojazdowej - relacji Krośniewice – Ostrówki – Dąbrowice – Liliopol – Wielka Wieś Kujawska w ostatnich latach ma znaczenie raczej turystyczne. Najbliższy duży węzeł kolejowy zlokalizowany jest w Kutnie.

Układ komunikacyjny gminy tworzy sieć dróg publicznych:

- drogi powiatowe,
- drogi gminne,

oraz drogi wewnętrzne stanowiące dojazdy do gruntów rolnych i leśnych.

Tabela 8. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Dąbrowice.

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi
1	2145 E	Ostrowy –Imielno – Ostrowy- Dąbrowice—Mariopol
2	2149 E	Krośniewice –(ul. Kolejowa) – Dąbrowice
3	2150 E	Dąbrowice – gr. woj. wlkp. –(Koserz)
4	2153 E	Dąbrowice – Liliopol – gr. woj. wlkp.
5	2154 E	Dąbrowice – Augustopol

Tabela 9. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Dąbrowice.

Lp.	Nr ewid.	Nazwa drogi	Przebieg drogi
1	102 101 E	Ostrówki- Kopy	Od drogi powiatowej 2149 E we wsi Ostrówki do granicy gminy –do wsi Kopy
2	102 316 E	Ostrówki- Kajew	Od drogi powiatowej 2149 E we wsi Ostrówki do granicy gminy –do wsi Kajew
3	102 851 E	Ostrówki – Ostrówki Parcele	Od drogi powiatowej 2149 E do końca „pod las”
4	102 852 E	Ostrówki – Iwiny – Zgórze	Od drogi powiatowej 2149 E we wsi Ostrówki do drogi powiatowej 2152 (4) we wsi Zgórze
5	102 853 E	Dąbrowice- Piotrowo - Studzien	Od drogi powiatowej 2149 E we wsi Dąbrowice do granicy gminy we wsi Studzien
6	102 854 E	Liliopol przez wieś	Od drogi gminnej 102 857 E(9) do drogi gminnej nr102 853 E(5) przez drogę pow. 2153 E
7	102 855 E	Mariopol – Augustopol	Od drogi powiatowej 2145 E we wsi Mariopol do granicy gminy do wsi Gliznowo
8	102 856 E	Dąbrowice – Majdany – Augustopol	Od drogi powiatowej 2145 E we wsi Majdany do granicy gminy do wsi Bzówki
9	102 857 E	Przedecz – Dąbrowice – Bzówki	Od granicy woj. wlkp. przez Liliopol- Dąbrowice – droga pow. 2145 E do granicy gminy do wsi Bzówki
10	102 858 E	Dąbrowice- Żakowiec – Ostrówki	Od drogi powiatowej 2145 E we wsi Dąbrowice, ul. Cmentarna przez wieś Żakowiec do drogi powiatowej 2149 E we wsi Ostrówki

11	102 859 E	Ostrówki – Iwiny	Od drogi powiatowej 2149 E do drogi gminnej 102852 E (4)
12	102 860 E	Rozopol przez wieś	Od granicy gminy, droga powiatowa 2145 E do granicy woj. wlkp. do wsi Nowa Wieś Wielka
13	102 861 E	Augustopol	Od drogi gminnej 102855 E (7) do drogi gminnej 102856 E (8)
14	102 862 E	Majdany- Augustopol	Od drogi powiatowej 2154 E do drogi gminnej 102861 E (13)
15	102 134 E	Głaznów – Zgórze – gr. woj. wlkp.	Granica woj. Wielkopolskiego, granice administracyjne Gm. Dąbrowice

Sieć dróg gminnych i powiatowych zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy. Jedynym mankamentem jest stan ich nawierzchni oraz brak lub zły stan chodników przy drogach przebiegających przez tereny zabudowane.

8.4 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Istniejąca na terenie gminy infrastruktura elektroenergetyczna eksploatowana jest przez Koncern Energetyczny „ENERGA”- Oddział w Płocku, który zapewnia dostawę energii. Gmina zasilana jest linią magistralną SN 15 kV

z GPZ Krośniewice. Przez południowe tereny gminy przebiegają tranzytowo dwie elektroenergetyczne linie napowietrzne: 220 kV relacji Konin – Mory oraz 110 kV relacji Kłodawa – Krośniewice.

System oświetlenia dróg i ulic na terenie gminy Dąbrowice stanowi oświetlenie sodowe liczące 384 sztuki opraw oświetleniowych na wszystkich typach dróg.

8.5 Zaopatrzenie w ciepło

Rolniczy charakter gminy, niska i bardzo często rozproszona zabudowa, brak energochłonnego przemysłu kwalifikuje region do obszarów o małej gęstości energetycznej. W wyniku tej sytuacji na terenie gminy występuje:

- brak jednego lub kilku dużych źródeł ciepła realizujących kompleksowo potrzeby mieszkalnictwa, instytucji i usług;
- brak sieci ciepłowniczej;
- znaczna ilość małych węglowych źródeł ciepła;
- znaczna ilość nieefektywnych węglowych pieców grzewczych;
- brak sieci dystrybucyjnej gazu przewodowego;
- brak lokalnego źródła zasilania w energię elektryczną (GPZ).

Niewątpliwie konieczne jest dla dalszego efektywnego unowocześniania infrastruktury jej przekształcenie ekologiczne. Ze względu na obszar przekształceń i znaczne koszty, realizacja jest długotrwała i musi przebiegać konsekwentnie.

Gmina z uwagi na charakter i istniejące potrzeby nie posiada zcentralizowanego systemu produkcji, przesyłu i dystrybucji ciepła. Występująca tu infrastruktura energetyczna oparta jest na małych bądź średnich lokalnych źródłach ciepła eksploatowanych przez ich właścicieli na własne potrzeb. W urzędzie, instytucjach i usługach dominującym paliwem jest węgiel w różnych postaciach, a uzupełniającym olej opałowy lekki i w śladowych ilościach energia elektryczna. W budownictwie indywidualnym sytuacja jest podobna. Do ogrzewania wykorzystywane są własne małe kotłownie węglowe bądź olejowe, zainstalowane w piwnicach lub pomieszczeniach gospodarczych tych obiektów. W budynkach mieszkalnych typu zagrodowego do ogrzewania wykorzystuje się paliwo mieszane w postaci węgla i drewna. W zasobach mieszkaniowych w przewadze występuje piecowy sposób ogrzewania mieszkań.

8.6. Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Gmina Dąbrowice nie posiada gazu sieciowego. Najbliżej gminy Dąbrowice sieć przesyłowa (magistrala) tego paliwa przebiega przez gminy: Łęczyca, Witonia, Krzyżanów, Kutno, Strzelce, Gostynin . Obecnie odbiorcy do celów socjalno-bytowych wykorzystują gaz płynny z przenośnych butli. Zaopatrzenie w to paliwo jest na poziomie zadowalającym. Powszechność tego źródła energii wynika z dobrze rozwiniętej sieci dystrybucyjnej.

8.7. Odnawialne źródła energii

Gmina Dąbrowice wprowadza rozwiązania z zakresu odnawialnych źródeł energii. Głównymi celami tej polityki są :

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- Obniżenie kosztów pozyskania energii,
- Promowanie gminy jako czystej ekologicznie,
- Wzrost bezpieczeństwa energetycznego,
- Zmniejszenie niekorzystnego wpływu energetyki na środowisko,
- Stworzenie „proekologicznego” wizerunku gminy.

W ramach realizacji tych celów Gmina realizuje 2 projekty :

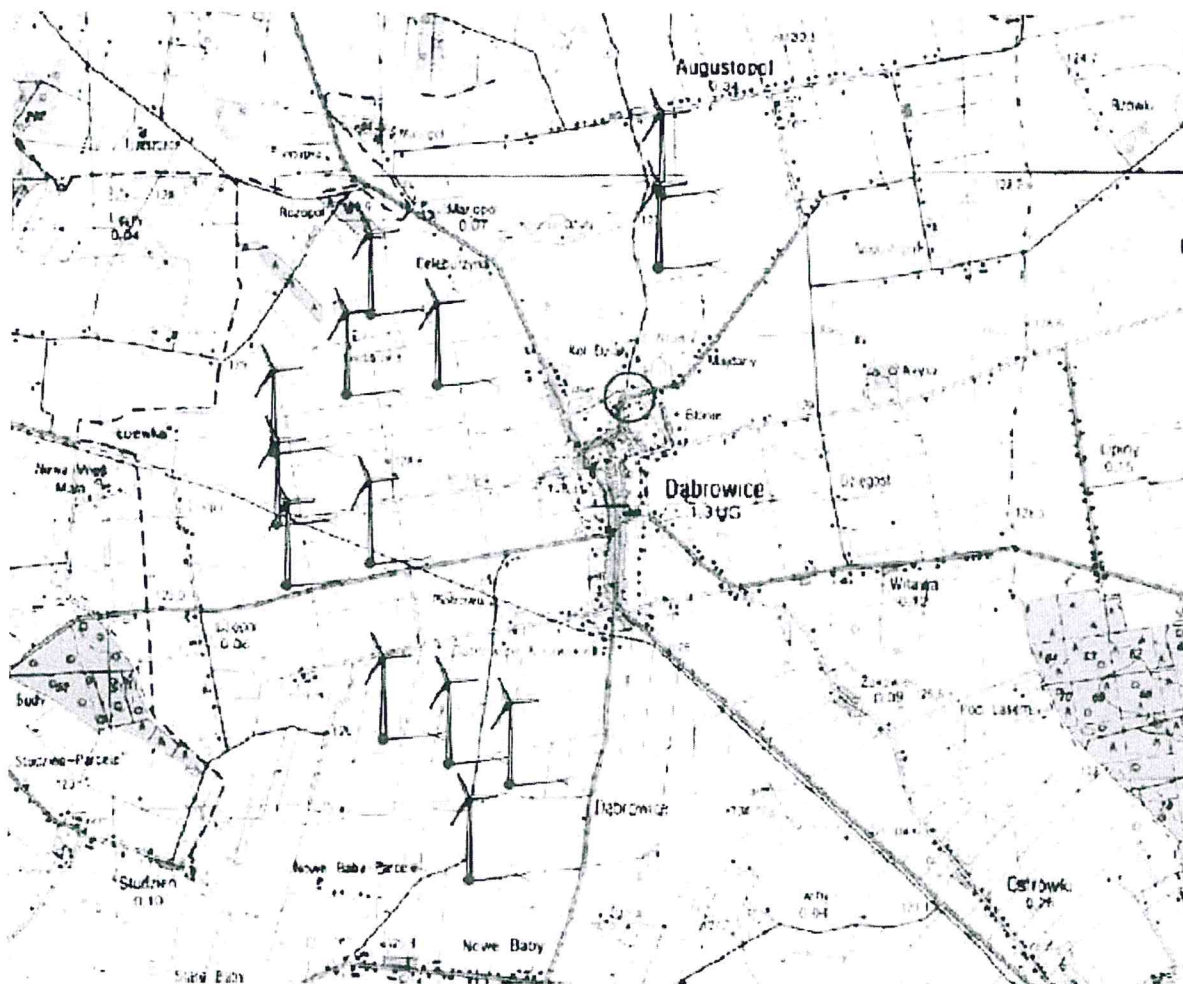
Ferma Wiatrowa

Na terenie gminy w roku 2015 wybudowano Farmę Wiatrową Dąbrowice. Wykorzystując położenie gminy w II strefie energetycznej warunków wiatrowych , czyli bardzo korzystnym rejonie do lokalizacji elektrowni wiatrowych. Szacuje się, że w wyniku jej realizacji może nastąpić ograniczenie spalanej węgla o 55 000 ton co pozwoli na ograniczenie

emisji CO₂ o 210 000 ton rocznie – stanowi to o efekcie ekologicznym przedsięwzięcia, które jednoznacznie wpisuje się w politykę ekologiczną redukcji emisji gazów cieplarnianych. Warto podkreślić, iż Farma Wiatrowa Dąbrowice wyprodukuje 110 000 MWh energii rocznie, czyli tyle, ile wystarczyłoby do zasilania ok. 58 000 gospodarstw domowych.

Składa się z 13 turbin wiatrowych o mocy 2,75 MW każda, czyli całkowita zainstalowana moc Farmy Wiatrowej Dąbrowice wynosi 35,75 MW;

- Zainstalowane zostały innowacyjne turbiny jednego ze światowych liderów branży – firmy General Electric, wyprodukowane w Europie;
- Turbina wiatrowa 2.75-120 to tzw. inteligentny wiatrak, który produkuje o 5% energii więcej niż standardowy model. Technologia ta pozwala wykorzystać energię wiatru w stopniu maksymalnym, przy pełnej integracji turbiny wiatrowej z siecią, nawet przy słabym wietrze;
- Przewidywany średni czas pracy Farmy Wiatrowej Dąbrowice przy pełnej mocy wynosić będzie ponad 3 000 godzin w roku.

energia elektryczna wykorzystywana jest na potrzeby własne gospodarstw domowych, a nadwyżka oddawana jest do sieci.

Na terenie gminy indywidualnie zainstalowanych jest również kilkanaście systemów kolektorów słonecznych, wykorzystywanych w gospodarstwach domowych na potrzeby podgrzania wody.

9. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

9.1. Edukacja

1. Na terenie Gminy Dąbrowice działa jedna placówka oświatowa Zespołu Szkół w Dąbrowicach.

W skład Zespołu Szkół w Dąbrowicach wchodzi:

- Gimnazjum,
- Szkoła Podstawowa,
- Przedszkole.

Zespół Szkół w Dąbrowicach z roku na rok odnotowuje zmniejszającą się liczbę uczniów w szkole podstawowej oraz gimnazjum. Spadek ten w przypadku szkoły podstawowej (w analizowanym okresie czasu) wyniósł 23,66 %, w gimnazjum natomiast 9,88%. Wskaźnik jest ujemny mimo, że do Zespołu Szkół uczęszczają dzieci i młodzież spoza terenu Gminy.

Tabela 10. Dane dotyczące dzieci uczęszczających do zespołu Szkół w Dąbrowicach.

Zespół Szkół w Dąbrowicach	Liczba dzieci w roku szkolnym 2013/2014	Liczba dzieci w roku szkolnym 2014/2015	Liczba dzieci w roku szkolnym 2015/2016
Przedszkole	50	50	44
Szkoła Podstawowa	99	106	144

Gimnazjum	73	66	59

Źródło: dane własne ZS w Dąbrowicach

Porównywalne dane za lata 2003/ 2007

Tabela 11. Struktura liczby uczniów w latach 2003 – 2007.

<i>Rok:</i>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Liczba uczniów: Przedszkole	40	44	27	28	26
Liczba uczniów: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum	288	273	268	269	249

Źródło: Bank Danych Regionalnych

2. Żłobek Gminny Arka dla 15 dzieci w wieku do lat trzech.

9.2. Kultura i sport

Zadania z zakresu kultury i sportu na terenie Gminy Dąbrowice realizują następujące placówki:

- Dąbrowickie Centrum Kultury;
- Klub Sportowy GLKS „Dąbrowianka”;
- Klub Sportowy KS Dąbrowice;
- MUKS „Mieszko” przy ZSZ w Dąbrowicach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowicach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Augustopolu;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Babach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ostrówkach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Dąbrowicach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Babach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Augustopolu;
- Koło Kobiet Aktywnych w Dąbrowicach.

9.3. Pomoc społeczna.

Z grupami wymagającymi wsparcia współpracuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowicach. Jest to jedyna instytucja tego typu na terenie gminy Dąbrowice. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie wykonywanych zadań współpracuje z następującymi instytucjami pomocy społecznej :

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kutnie,
- Szpital w Kutnie,
- NZOZ „ZDROWIE” w Dąbrowicach,
- Klub Seniora,
- Zespół Szkół w Dąbrowicach,
- Stowarzyszenie „Bank Żywności ” ,
- Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Kutnie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kutnie,
- Domami Pomocy Społecznej.

W ramach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowicach działają:

- Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy;
- Punkt Poradnictwa Specjalistycznego /porady prawne i terapia uzależnień/.
- Asystent rodziny.

**Tabela 12. Pomoc społeczna na terenie Gminy Dąbrowice – zadania własne gminy
(stan na dzień 31.12.2014 r.)**

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe ogółem, w tym:	10	104	45162	10	15
- przyznany dla osoby samotnie gospodarującej	8	80	38701	8	8
- pozostającej w rodzinie	2	24	6461	2	7
Zasiłki okresowe ogółem	42	229	69110	42	175
- w tym środki własne	0	0	0	0	0
Dotacja	42	229	69110	42	175
Przyznane z powodu bezrobocia	30	165	53908	30	111
Przyznane z powodu niepełnosprawno ści	5	16	5942	5	34
Posiłek	102	13456	39438	48	219
- w tym dla dzieci	98	13382	39123	44	215

Usługi opiekuńcze ogółem	16	2747	13735	16	20
Sprawienie pogrzebu	2	2	3836	2	2
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	0	0	0	0	0
Praca socjalna	86	-	57145	82	275
Udzielenie schronienia	-	-	-	148	407
Zapewnienie posiłku	0	0	0	0	0
Zapewnienie niezbędnego ubrania	4	74	315	4	4
Skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu.	0	0	0	0	0
Razem	214	-	280 537	114	335

Źródło: Dane z GOPS w Dąbrowicach

Tabela 13. Dane dotyczące powodów korzystania z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich trzech lat:

POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	LICZBA RODZIN			LICZBA OSÓB W RODZINACH		
	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	1	2	3	1	2	3
UBÓSTWO	69	70	73	234	233	231
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	1	0	0	1	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	15	34	52	70	170	237
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	8	19	23	48	122	144
BEZROBOCIE	71	65	69	242	217	231
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	24	31	42	70	103	119
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	45	55	79	109	158	219
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	10	17	13	35	92	67
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	7	8	9	22	32	33
RODZINY WIELODZIETNE	3	7	3	17	59	32
PRZEMOC W RODZINIE	1	2	1	3	3	3
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0	0	0	0
ALKOHOLIZM	11	17	14	25	38	28
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	4	4	3	6	4	3
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	0	0	0	0	0

ZDARZENIE LOSOWE	0	0	1	0	0	2
SYTUACJA KRYZYSOWA	1	0	0	3	0	0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	0	0	0	0

Główną przesłanką przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo. W rodzinach wychowujących dzieci, zamieszkujących teren Gminy Dąbrowice głównymi przyczynami ubóstwa jest przede wszystkim bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz alkoholizm.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowicach oferuje mieszkańcom naszej Gminy możliwość skorzystania z „Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny”, która upoważnia każdego członka rodziny wielodzietnej do szeregu zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu ofert handlowych, kulturalnych i rekreacyjnych.

Tabela 14. Liczba beneficjentów pomocy społecznej GOPS w Dąbrowicach

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w tych rodzinach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	113	102	86	78	69	0	363	654	303	277	243	233
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	1	1	1	1	0	3	1	1	1	1	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	4	5	10	11	15	34	12	19	37	38	51	170
Bezrobocie	71	65	62	668	71	65	237	234	237	245	242	217
Niepełnosprawność	13	13	11	19	24	31	56	54	51	61	70	103
Długotrwała lub ciężka choroba	34	31	25	31	45	56	79	76	74	82	108	158

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w tych rodzinach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	16	14	13	10	10	17	81	76	78	45	35	92
- rodziny niepełne	8	14	9	3	2	8	24	76	37	7	5	32
- rodziny wielodzietne	7	0	4	7	8	7	53	0	41	38	30	59
Alkoholizm	8	6	7	10	11	17	17	14	19	24	25	38
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	2	1	4	0	0	0	6	1	4

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w tych rodzinach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przemoc w rodzinie	0	0	1	0	1	2	0	0	4	0	3	3
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodziży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	7	1	2	1	0	0	25	6	9	2	0	0
Trudności w integracji osób które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane GOPS w Dąbrowicach

Tabela 15. Liczba osób objętych pomocą GOPS w Dąbrowicach z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie		2013	2014
Liczba osób niepełnosprawnych, w tym:		211	223
Kobiet		137	141
Mężczyzn		74	82

Źródło: Dane GOPS w Dąbrowicach

9.4. Bezrobocie

Dane statystyczne dotyczące bezrobocia w Gminie Dąbrowice przedstawiają się następująco:

Tabela 16. Bezrobocie w gminie Dąbrowice Rok 2014 rok

Lp	Miesiąc	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Długotrwale bezrobotni ogółem	Niepelno- sprawni
1	STYCZEŃ	147	77	8	77	1
2	LUTY	149	81	9	78	1
3	MARZEC	152	77	11	77	1
4	KWIECIEŃ	143	67	8	76	1
5	MAJ	128	64	5	77	0
6	CZERWIEC	126	62	5	77	0
7	LIPIEC	125	64	7	75	0
8	SIERPIEŃ	112	59	12	77	1
9	WRZESIEŃ	115	65	6	73	1
10	PAŹDZIERNIK	114	64	6	76	1
11	LISTOPAD	119	66	6	80	1
12	GRUDZIEŃ	126	64	9	84	1

Źródło PUP w Kutnie

Tabela 17. Bezrobocie w gminie Dąbrowice Rok 2015 rok

Lp	Miesiąc	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Długotrwale bezrobotni ogółem	Niepełno- sprawni
1	STYCZEŃ	146	71	8	93	2
2	LUTY	150	76	11	96	2
3	MARZEC	143	72	12	83	1
4	KWIECIEŃ	136	67	11	85	1
5	MAJ	128	62	15	82	1
6	CZERWIEC	120	56	17	77	3
7	LIPIEC	120	62	12	73	2
8	SIERPIEŃ	112	59	12	70	1
9	WRZESIEŃ	109	56	12	66	1
10	PAŹDZIERNI K	100	52	11	62	1
11	LISTOPAD	105	50	12	62	2
12	GRUDZIEŃ	116	57	10	66	1

Źródło PUP w Kutnie

Tabela 17. Bezrobocie w gminie Dąbrowice Rok 2015 rok

Lp	Miesiąc	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Długotrwale bezrobotni ogółem	Niepełno- sprawni
1	STYCZEŃ	146	71	8	93	2
2	LUTY	150	76	11	96	2
3	MARZEC	143	72	12	83	1
4	KWIECIEŃ	136	67	11	85	1
5	MAJ	128	62	15	82	1
6	CZERWIEC	120	56	17	77	3
7	LIPIEC	120	62	12	73	2
8	SIERPIEŃ	112	59	12	70	1
9	WRZESIEŃ	109	56	12	66	1
10	PAŹDZIERNIK	100	52	11	62	1
11	LISTOPAD	105	50	12	62	2
12	GRUDZIEŃ	116	57	10	66	1

Źródło PUP w Kutnie

Tabela 18. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Dąbrowice w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
Ogółem	126	130	129	144	133	147	126
mężczyźni	58	66	57	64	58	71	62
kobiety	68	64	78	80	75	76	64
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	10,7	10,8	10,6	11,9	11,1	12,4	10,6
mężczyźni	9,2	10,3	8,7	9,8	8,9	11,1	9,8
kobiety	12,5	11,4	12,8	14,4	13,6	13,9	11,6

Źródło: Dane GUS

Analizując informacje z PUP należy zauważyć, że odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych w roku 2014, w stosunku do roku bazowego (2009) wynoszący 6,15%. Widoczny jest również spadek liczby bezrobotnych osób z prawem do zasiłku, oznacza to dużą wielkość osób bezrobotnych w długim okresie czasu lub absolwentów.

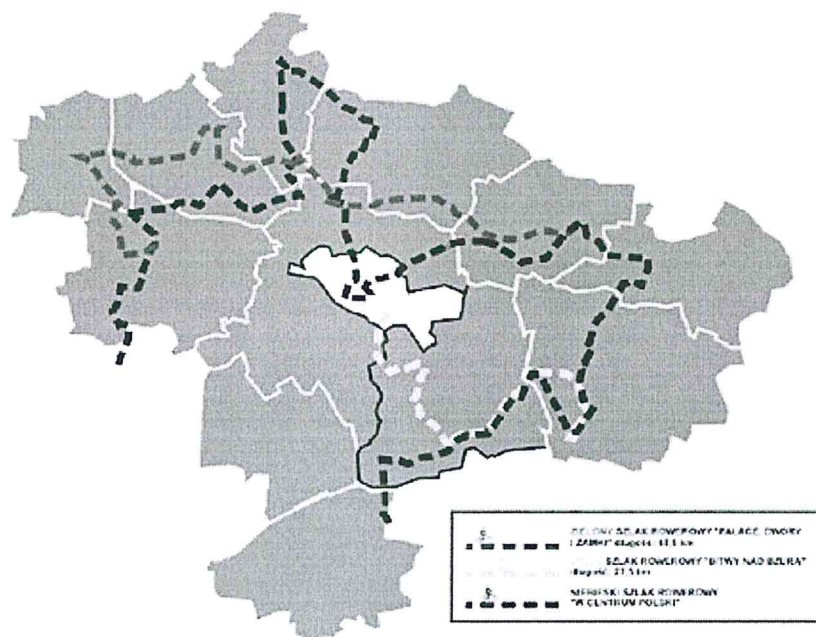
10 . WSPÓŁPRACA ZE ZWIĄZKAMI I STOWARZYSZENIAMI.

Gmina Dąbrowice jest członkiem Związku Gmin Regionu Kutnowskiego który został założony w 1993 roku.

Stowarzyszenia Rozwoju Gmin „CENTRUM” które zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 10 kwietnia 2006 r., od tego dnia zaczęło swoją działalność jako Lokalna Grupa Działania. W tej chwili swoim działaniem obejmuje teren 12 gmin z obszaru powiatu

kutnowskiego i łęczyckiego: Bedlno, Dąbrowice, Góra Świętej Małgorzaty, Krośniewice, Krzyżanów, Kutno, Łanięta, Nowe Ostrowy, Oporów, Strzelce, Witonia, Żychlin. Członkami Stowarzyszenia są wszystkie Gminy z obszaru jego działania oraz podmioty gospodarcze i społeczne z tego obszaru. Stowarzyszenie liczy łącznie 64 członków.

Szkic położenia szlaków rowerowych na terenie Stowarzyszenia Rozwoju Gmin Centrum

Opracowanie na podstawie danych Stowarzyszenia Rozwoju Gmin „CENTRUM”

Zielony szlak rowerowy „Pałace, dwory i zamki” liczy 48,5km długości, jego stopień trudności określa się jako łatwy, a zarówno początkiem jak i końcem są miejscowości Krośniewice i Oporów. Celem budowy szlaku było ukazanie piękna regionu kutnowskiego, cennych zabytków kulturowych oraz licznych osobliwości przyrody. Szlak przebiega przez gminy Krośniewice, Dąbrowice, Nowe Ostrowy, Łanięta, Kutno, Strzelce, Oporów.

11. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW

Podstawowymi przesłankami rozwoju gminy są:

Szanse rozwoju:

1) Uwarunkowania zewnętrzne:

- wzrost koniunktury gospodarczej kraju, dynamika wzrostu dochodów państwa,
- sukcesywny spadek stopy inflacji i oprocentowania kredytów inwestycyjnych,
- stabilizowanie się pozytywnych efektów reformy samorządowej,
- dalsze przekształcenia i restrukturyzacja gospodarki, w tym podjęcie działań wspierających rolnictwo.

2) Uwarunkowania wewnętrzne:

- potencjalne możliwości specjalizacji i intensyfikacji produkcji rolnej, w tym produkcji zdrowej żywności,
- inwestycje w zakresie zabezpieczenia i modernizacji infrastruktury technicznej,
- rozwój samorządności jako czynnik sprzyjający efektywnemu zarządzaniu.

Ograniczenia i zagrożenia rozwoju

1) Uwarunkowania zewnętrzne:

- brak czytelnej polityki przekształceń i rozwoju rolnictwa,
- utrzymywanie się wysokiej stopy oprocentowania kredytów inwestycyjnych,

- trudności dla napływ kapitału zewnętrznego,
- położenie gminy w regionie, w obszarze peryferyjnym, nie przewidzianym do realizacji programów i zadań publicznych o znaczeniu krajowym.

▪

2) Uwarunkowania wewnętrzne:

- niekorzystna struktura produkcyjna gospodarstw rolnych i ich niedoinwestowanie techniczne,
- niekorzystne zmiany demograficzne, niski przyrost naturalny, znikoma liczba ludności z wykształceniem wyższym i mała ze średnim,
- dekoncentracja zabudowy zwiększająca koszty budowy i eksploatacji systemów technicznego wyposażenia.

Analiza SWOT gminy Dąbrowice – mocne i słabe strony

Mocne strony	Słabe strony
- dobre położenie komunikacyjne; - duży udział obszarów o krajobrazie naturalnym; - gościnność mieszkańców; - rosnące zainteresowanie społeczeństwa i władz lokalnych poprawą stanu środowiska naturalnego; - niewielkie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych; - nadwyżka wolnej siły roboczej; - wzrastające zainteresowanie mieszkańców rozwojem turystyki; - obszary z zachowanym tradycyjnym wiejskim krajobrazem – rolniczym i kulturowym; - korzystna rzeźba terenu dla rozwoju rekreacji i wypoczynku szczególnie osób	- brak lasów, większych cieków i akwenów wodnych ; - brak oferty turystycznej; - niedostateczny poziom rozwoju gospodarczego; - brak dogodnych połączeń kolejowych; - brak sieci kanalizacyjnej - niedostateczny stan techniczny dróg; - wysoki poziom bezrobocia; - mała aktywność i przedsiębiorczość lokalnej społeczności; - emigracja młodzieży do większych ośrodków; - niskie kwalifikacje zawodowe ludności; - niedostateczna baza sportowa i rekreacyjna; - brak surowców mineralnych; - niedobór placówek kulturalnych i rekreacyjnych; - brak znaczącego lokalnego

starszych (brak wzniesień sprzyjający nieforsownym spacerom i turystyce rowerowej; - korzystny mikroklimat, - dobre warunki higieniczne powietrza atmosferycznego, - zachowanie historycznego układu przestrzennego; - istniejące tereny do zagospodarowania pod inwestycje; - możliwość uprawiania różnych form turystyki; - położenie poza zasięgiem negatywnego oddziaływania dużych ośrodków miejskich i przemysłowych; - sąsiedztwo z atrakcyjnymi regionami; - walory przyrodniczo – krajobrazowe sprzyjające rozwojowi rekreacji i zakładaniu gospodarstw agroturystycznych; - przychylność władz dla inwestorów; - zaangażowanie mieszkańców	kapitału inwestycyjnego na rozwój małych i średnich podmiotów gospodarczych; - niedobór infrastruktury otoczenia biznesu; - mała aktywność środowiska rolniczego w agroturystyce; - niewielkie wykorzystanie nowoczesnych technologii informatycznych dla celów rozwoju - zły stan techniczny większości obiektów historycznych jak też użytkowanie uniemożliwiające włączenie ich do oferty turystycznej; - słabe rozpropagowanie turystyczne - brak silnych podmiotów gospodarczych mogących wspierać sport i inne działania prorozwojowe; - brak rzemiosła lokalnego; - słabe możliwości zatrudnienia poza rolnictwem; - dominacja małych firm w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych;
--	---

w rozwiązywanie problemów swojej wsi i gminy;	- słabe (brak) zainteresowanie ze strony inwestorów zewnętrznych; - brak wydzielonych – przygotowanych i uzbrojonych terenów pod działalność gospodarczą; - brak szlaków pieszych, rowerowych oraz miejsc uprawiania turystyki i rekreacji. - spadek poziomu życia mieszkańców związanych głównie z rolnictwem; - słaba dostępność usług związanych z kulturą i sportem;
--	--

Analiza SWOT gminy Dąbrowice – szanse i zagrożenia wynikające z otoczenia zewnętrznego Gminy

<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
- warunki do rozwoju bazy turystycznej, w tym agroturystyki i turystyki wiejskiej; - wykorzystanie walorów i zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego w celu rozwoju turystyki; - rozwój rolnictwa ekologicznego; - wykorzystanie produkcji rolniczej i przetwarzanie żywności dla potrzeb turystyki - rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich, drobnej wytwórczości i usług dla rolnictwa; - zapotrzebowanie na zdrową żywność; - nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami i powiatem; - baza rodzimych surowców	- ograniczony dostęp do Funduszy Strukturalnych związany z niedostatkiem finansowym gminy i koniecznością ustawicznego poszukiwania partnerów do projektów; - niedostateczny poziom wykształcenia i mała aktywność gospodarcza mieszkańców; - niski poziom przedsiębiorczości na obszarach wiejskich; - niedostateczna infrastruktura na obszarach wiejskich; - brak bazy turystycznej - niska świadomość ekologiczna i turystyczna społeczności; - niezadowalający poziom estetyki gospodarstw i posesji; - niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna; - recesja gospodarcza w Polsce;

niezbędnych do rozwoju przemysłu rolno - spożywczego; - kompleksowe rozwiązanie problemu utylizacji odpadów komunalnych; - budowa systemu kanalizacji; - opracowanie programów rozwoju terenów zieleni i budowy ścieżek rowerowych; - dalszy pomyślny rozwój podmiotów działających na terenie gminy; - pozyskanie środków Unii Europejskiej na współfinansowanie zaplanowanych inwestycji (infrastrukturalnych, produkcyjnych, usługowych) i przyspieszenie ich tempa ; - podjęcie współpracy zagranicznej	- brak środków na finansowanie inwestycji z zakresu podstawowej infrastruktury technicznej (kanalizacja, infrastruktura drogowa); - odpływ młodej kadry do ośrodków miejskich; - mało atrakcyjne turystycznie, nizinne, zagospodarowane rolniczo tereny Polski centralnej; - bezpośrednia bliskość atrakcyjniejszych turystycznie terenów woj. kujawsko – pomorskiego i wielkopolskiego;
---	---

12. MISJA I WIZJA STRATEGII

W oparciu o analizę stanu Gminy Dąbrowice definiuje się następującą misję oraz wizję gminy:

*Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców
w wyniku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju gminy sprzyjającego
poprawie jakości życia mieszkańców.*

Wizją niniejszego dokumentu jest zakładany stan rzeczywisty gminy w momencie zakończenia okresu objętego strategią. Wizja wynika z uprzednio nakreślonej misji, wskazującej generalny kierunek wytyczony przez gminę na określony horyzont czasowy sięgający 2020 roku. Z misji wynikają również cele strategiczne (obszary priorytetowe), wskazujące, w których sferach gmina widzi osiągnięcie realizacji założonej misji. W związku z uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi oraz środowiskowymi Gminy Dąbrowice wyznaczono dla niej 4 obszary priorytetowe w zakresie wielofunkcyjnego rozwoju. W obrębie tych czterech obszarów będzie się skupiała cała działalność gminy prowadząca do osiągnięcia zamierzonej wizji w przewidzianym horyzoncie czasowym do 2020 roku.

13. CELE STRATEGICZNE

Dla Gminy Dąbrowice wyznaczono następujące obszary priorytetowe w zakresie wielofunkcyjnego rozwoju:

- Rozwój infrastruktury technicznej
- Ochrona środowiska naturalnego
- Rozwój gospodarki
- Rozwój infrastruktury społecznej

W obrębie tych czterech obszarów będzie się skupiała cała działalność gminy prowadząca do osiągnięcia zamierzonego celu generalnego

w przewidzianym horyzoncie czasowym 2016-2020. Obszary te wymagają jednak uszczegółowienia, co zostało dokonane poniżej. Całość analizy celów wzbogacona została o przykłady wskaźników monitoringowych, których zadaniem będzie umożliwienie monitorowania wykonywanych działań i ocenę ich skuteczności. Wskaźniki zostały przytoczone dla każdego z celów operacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem ich kwantyfikowalności, co zostało szerzej opisane w pkt. 17 System wdrażania i monitorowania.

14. CELE OPERACYJNE ORAZ PROPONOWANE KIERUNKI DZIAŁANIA.

W oparciu o obszary priorytetowe, przy uwzględnieniu uwarunkowań gminy, oczekiwań jej mieszkańców wyznaczone zostały dla Gminy Dąbrowice następujące cele operacyjne:

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej

- Poprawa funkcjonowania i jakości oraz rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej .
- Poprawa zaopatrzenia w wodę dobrej jakości i usprawnienie odprowadzania ścieków
- Rozbudowa infrastruktury dostarczającej energię .

W zakresie ochrony środowiska naturalnego i rozwoju turystyki

- Ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych gminy
- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy

W zakresie rozwoju gospodarki

- Rozwój nowoczesnego rolnictwa rynkowego i zwiększenie jego konkurencyjności na rynku unijnym
- Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w gminie

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej i sportowej

- Poprawa funkcjonowania Zespołu szkół
- Poprawa jakości życia mieszkańców
- Poprawa sfery społecznej, inwestowanie w kapitał ludzki i podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa .

PROPONOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH CELÓW:

1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
1.1 Poprawa funkcjonowania i jakości oraz rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej	
Poprawa jakości dróg na terenie gminy	
Dostosowanie gminnej sieci drogowej do nowych inwestycji drogowych o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym	
Rozbudowa oświetlenia ulicznego	
Budowa chodników w miejscach o dużym nasileniu ruchu pieszych	
<u>Wskaźniki monitoringowe</u>	udział procentowy długości dróg gminnych o najwyższej jakości powierzchni w ogólnej długości dróg gminnych, liczba latarni ulicznych, długość chodników,
1.2 Poprawa zaopatrzenia w wodę dobrej jakości i usprawnienie odprowadzania ścieków	
Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci wodociągowej	
Budowa sieci kanalizacyjnej na obszarach o dużej gęstości zabudowy	
Budowa oczyszczalni ścieków	
Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na obszarach osadnictwa rozproszonego	
<u>Wskaźniki monitoringowe</u>	udział procentowy gosp. dom. z dostępem do wodociągu sieciowego w ogólnej liczbie gosp. dom., udział procentowy gosp. dom. z dostępem do kanalizacji zbiorczej lub przyzagrodowej oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie gosp. dom., stosunek liczby gospodarstw domowych z dostępem do kanalizacji lub przyzagrodowej oczyszczalni ścieków do liczby gospodarstw domowych z dostępem do wodociągu sieciowego

1.3 Rozbudowa infrastruktury dostarczającej energię	
Budowa sieci gazowej	
Uzbrojenie w niezbędne media terenów przeznaczonych dla indywidualnego budownictwa mieszkaniowego	
Stworzenie gminnej infrastruktury wytwarzającej energię w oparciu o odnawialne źródła energii	
<u>Wskaźniki monitoringowe</u>	udział procentowy gosp. dom. z dostępem do gazu sieciowego w ogólnej liczbie gosp. dom., udział procentowy gosp. dom. wykorzystujących OZE do celów grzewczych w ogólnej liczbie gosp. dom.
2. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I ROZWÓJ TURYSTYKI	
2.1 Ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych gminy	
Poprawa funkcjonowania systemu wywozu i utylizacji odpadów	
Dbałość o dziedzictwo kulturowe – renowacja obiektów zabytkowych i kulturalnych	
<u>Wskaźniki monitoringowe:</u>	ilość odnowionych obiektów zabytkowych i kulturalnych
2.2 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy	
Wytyczanie i odpowiednie znakowanie szlaków turystycznych	
Budowa ścieżek rowerowych i obiektów rekreacyjnych (np. place zabaw)	
Organizacja imprez kulturalnych i sportowych	
Poprawa ładu przestrzennego, estetyki i czystości w gminie	
<u>Wskaźniki monitoringowe:</u>	długość szlaków turystycznych, długość ścieżek rowerowych,
3. ROZWÓJ GOSPODARKI	

3.1 Rozwój nowoczesnego rolnictwa rynkowego i zwiększenie jego konkurencyjności na rynku unijnym	
Organizowanie szkoleń dla rolników z zakresu marketingu i stosowania nowoczesnych metod produkcji w rolnictwie	
Doradztwo w zakresie możliwości rozwoju gospodarstwa w oparciu o pozyskane fundusze zewnętrzne	
Wspieranie rolnictwa ekologicznego wytwarzającego produkty na potrzeby rozwijającego się rynku łódzkiego	
<u>Wskaźniki monitoringowe:</u>	liczba wykonanych szkoleń dla rolników, procentowy udział gospodarstw wyspecjalizowanych w jednej dziedzinie produkcji w ogólnej liczbie gosp.,
3.2 Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w gminie	
Stworzenie przyjaznej atmosfery dla inwestorów w branżach uznanych za nieuciążliwe dla środowiska	
Zabieganie o inwestycje w innowacyjne gałęzie działalności gospodarczej	
<u>Wskaźniki monitoringowe:</u>	stopa bezrobocia, liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, liczba i powierzchnia działek przeznaczonych na działalność przemysłową,
4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I SPORTOWEJ	
4.1 Poprawa funkcjonowania szkół i przedszkoli	
Budowa obiektów sportowych przy Zespole Szkół (boisko sportowe, przyszkolna hala sportowa)	
Rozbudowa, modernizacja i remonty budynków szkoły i przedszkola	
Poprawa wyposażenia szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne	
Prowadzenie akcji pomocowych dla najuboższych uczniów	
Walka z zagrożeniem patologiami społecznymi wśród młodzieży szkolnej	
<u>Wskaźniki</u>	liczba szkół posiadających sale gimnastyczne, liczba szkół

<u>monitoringowe:</u>	posiadających krytą pływalnię, liczba dzieci w szkole przypadająca na 1 komputer z dostępem do internetu,
4.2 Poprawa jakości życia mieszkańców	
Poprawa funkcjonowania ośrodka zdrowia, rozwój lokalnej bazy medycznej dla zapewnienia lepszego dostępu do usług medycznych	
Prowadzenie i wspieranie akcji uświadamiających mieszkańcom konieczność wykonywania badań profilaktycznych	
Walka z alkoholizmem, narkomanią i patologiami społecznymi (np. powstanie świetlic środowiskowych)	
<u>Wskaźniki monitoringowe:</u>	liczba ludności przypadająca na 1 lekarza ogólnego, liczba ludności przypadająca na 1 lekarza specjalistę, liczba przestępstw
4.3 Poprawa sfery społecznej, inwestowanie w kapitał ludzki i podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa	
Szkolenia, programy edukacyjne pozaszkolne podnoszące wiedzę dzieci i młodzieży	
Działania (spotkania, programy, szkolenia, akcje społeczne, festyny) zapobiegające marginalizacji społecznej i przeciwdziałające ubóstwu społecznemu	
<u>Wskaźniki monitoringowe:</u>	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w szkoleniach, programach, liczba uczestników działań zapobiegających marginalizacji, liczba powstałych grup działania,

15. ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI

Wszystkie **Cele Strategiczne** zawarte w niniejszej strategii są zbieżne z priorytetami zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków do planu zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowice. Priorytety te to:

- Zapewnienie wysokiej jakości usług oświatowych oraz dostępu do kultury i sportu w ramach istniejącej bazy i nowych inwestycji,
- Stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na istniejących zasobach w celu przeciwdziałania bezrobociu.
- Poprawa stanu środowiska naturalnego i ochrona zasobów przyrodniczych.
- Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług medycznych o wysokiej jakości i polepszeniu dostępności dla osób niepełnosprawnych.
- Poprawa i rozwój istniejącej infrastruktury technicznej w celu zapewnienia ciągłości świadczenia usług dla mieszkańców i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Stworzenie dobrej gospodarki nieruchomościami i zasobami gminy – w tym rozbudowa bazy oświatowej i sportowej.

16. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie poszczególnych działań operacyjnych wynikających z kierunków strategicznych Strategii Gminy Dąbrowice niemożliwe jest bez udziału środków zewnętrznych, a przede wszystkim źródeł finansowania pochodzących z Unii Europejskiej, budżetu państwa, środków prywatnych i innych. Planowana struktura inwestycji strategicznych została ujęta w narzędziu wdrożeniowym - Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy na lata 2016-2020. Źródła finansowania zadań przedstawia poniższy Plan Źródeł Finansowania .

Planowane projekty i zadania inwestycyjne na lata 2016-2020 wraz ze wskazaniem źródeł finansowania.

I. Inwestycje z zakresu Ochrony Środowiska, Energetyki i Gospodarki wodnej (kanalizacja, wodociągi, oczyszczalnie ścieków, gaz, instalacje OZE, zieleń).				
Inwestycja, zadanie	Zakres i cel zadania	Źródła finansowania		
		Środki własne	Środki z U. E.	Środki z Budżetu Państwa
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej - kanalizacja i modernizacja ujęć wodociągowych	Budowa kanalizacji wraz z oczyszczalnią ścieków	x	x	-x
	Modernizacja i przebudowa wodociągu w Dąbrowicach	x	x	x
	Modernizacje SUW Dąbrowice i Baby	x	x	x
	Budowa i przebudowa przydomowych oczyszczalni ścieków	x	x	x-
	Uzupełnienie istniejącej infrastruktury wodociągowej	x	x	x
	Wymiana hydrantów	x	x	x
Gazyfikacja	Gazyfikacja gminy	x	x	x
Modernizacja budynków komunalnych i użyteczności publicznej	Termomodernizacja budynków komunalnych wraz z wymianą źródeł ciepła. Będzie obejmować m.in.: termomodernizację wraz z zastosowaniem OZE, wymianą lub modernizacją źródeł ciepła i instalacji CO i CWU, wymianą lub modernizacją oświetlenia wewnętrznego.	x	x	x
Odnawialne źródła energii	Zakup i montaż urządzeń i instalacji takich jak: – Kolektory słoneczne – Panele fotowoltaiczne – Pompy ciepła – Małe turbiny wiatrowe – Biogazownie Oraz związana z tym modernizacja	x	x	x

Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowice na lata 2016 – 2020

	instalacji ogrzewania i przygotowania ciepłej wody.			
Rewitalizacja terenów zielonych	Rewitalizacja przez uporządkowanie terenów zieleni gminnej	x	x	x
II Infrastruktura techniczna (Przebudowa dróg gminnych, parkingi, chodniki, oświetlenie uliczne, remonty budynków)				
Inwestycja, zadanie	Zakres i cel zadania	Źródła finansowania		
		Środki własne	Środki z U. E.	Środki z Budżetu Państwa
Przebudowa dróg	Zgórze – Baby	x	x	x
	Piotrowo – Liliopol	x	x	x
	Witawa - Zakowiec - Ostrówki	x	x	x
	Witawa – Dzięgost	x	x	x
	Baby - Parcele	x	x	x
	Uregulowanie stanu prawnego drogi we wsi Mariopol	x	x	x
	Współfinansowanie przebudowy drogi nr 2145 E Łanięta-Imielno-Ostrowy-Dąbrowice.	x	x	x
	Współfinansowanie przebudowy drogi nr 2150 E Baby – Koserz	x	x	x
Infrastruktura drogowa	Budowa parkingu dla interesantów przy Urzędzie Gminy	x	x	x
	Budowa i przebudowa chodników	x	x	x
Oświetlenie uliczne	Modernizacja oświetlenia ulicznego	x	x	x
Remonty budynków komunalnych i użyteczności publicznej	Remonty budynków : - Urząd Gminy w Dąbrowicach ul. Nowy Rynek17 - Zespół Szkół w Dąbrowicach ul. Kłódawska 1 - Ośrodek Zdrowia ul. Stary Rynek 31 - Budynek komunalny ul.Sienkiewicza8 - Budynek weterynarii ul. Cmentarna 1	x	x	x
III. Edukacja, Sport i Rekreacja (modernizacja, rozbudowa, przebudowa, budowa, obiektów				

sportowych, boisk, ścieżek rowerowych, placów zabaw, terenów rekreacyjnych)				
Inwestycja, zadanie	Zakres i cel zadania	Źródła finansowania		
		Środki własne	Środki z U. E.	Środki z Budżetu Państwa
Sportowe obiekty szkolne	Modernizacja boiska sportowego ZS w Dąbrowicach	x	x	x
	Budowa hali sportowej przy ZS w Dąbrowicach	x	x	x
Sportowe obiekty publiczne	Budowa obiektu infrastruktury sportowej przy boisku sportowym Dąbrowice ul. Sławińskiego	x	x	x
	Modernizacja boiska z budową trybun w Dąbrowicach	x	x	x
	Modernizacja boiska w Ostrówkach	x	x	x
Modernizacja i remont budynków na cele społeczno-kulturalne i rekreacyjne	Modernizacja strażnicy w Babach	x	x	x
	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Zgórzu	x	x	x
Tereny rekreacyjne	Zagospodarowanie na cele społeczno – rekreacyjne terenu boiska w Babach	x	x	x
	Zagospodarowanie na cele społeczno – rekreacyjne terenów w Dąbrowicach	x	x	x
	Zagospodarowanie zbiorników wodnych w Dąbrowicach na cele sportowo – rekreacyjne	x	x	x
	Budowa siłowni zewnętrznych	x	x	x
	Budowa placów zabaw	x	x	x
Remont pomieszczeń z przeznaczeniem na żłobek	Remont pomieszczeń z przeznaczeniem na żłobek dla dzieci do lat 3 w Dąbrowicach	x	x	x
Budowa ścieżek rowerowych	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy.	x	x	x
IV. Dziedzictwo kulturowe i historyczne, Turystyka- Rekreacja.				
Inwestycja, zadanie	Zakres i cel zadania	Źródła finansowania		
		Środki własne	Środki z U. E.	Środki z Budżetu

				Państwa
Remont zabytkowego budynku ratusza	Remont zabytkowego budynku ratusza w Dąbrowicach	x	x	x
Remont pomieszczeń Dąbrowickiego Centrum Kultury	Remont pomieszczeń Dąbrowickiego Centrum Kultury	x	x	x

17. SYSTEM ZARZĄDZANIA, WDRAŻANIA I MONITOROWANIA.

Realizacja celów Strategii Rozwoju Gminy uzależniona jest w dużej mierze od możliwości pozyskania pozabudżetowych środków zewnętrznych, w szczególności funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Przystępując do realizacji zadania należy wziąć pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach, wysokość środków jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, oraz wysokość możliwych do uzyskanych środków z funduszy strukturalnych i środków krajowych. Często suma tych wartości decydowała będzie o możliwości realizacji zadania w danym czasie.

- **System zarządzania i wdrażania**

Przyjęta przez Radę Gminy Strategia Rozwoju przekazana zostanie Wójtowi Gminy, celem jej realizacji.

- **System i procedury monitoringu i oceny realizacji strategii**

Monitorowanie jest procesem zbierania danych, które następnie są analizowane i stanowią podstawę do ewentualnych zmian postanowień strategii. Monitoring prowadzić będą wyznaczeni przez Wójta Gminy pracownicy Urzędu Gminy w Dąbrowicach w ramach ich zakresu obowiązków.

Gromadzenie danych dotyczących zakładanych wskaźników osiągnięć prowadzone będzie cyklicznie przez wyznaczone osoby i opierać się będzie na danych zawartych w statystyce publicznej (Bank Danych Regionalnych GUS). Proces zbierania danych nie powinien być rzadszy niż raz w roku. W chwili zagrożenia osiągnięcia zakładanego wskaźnika jest bowiem czas na wprowadzenie wymaganych zmian i korekt w planie inwestycyjnym. Taka procedura zapewnia właściwe i sprawne wdrażanie zapisów strategii.

Procedura monitorowania oraz oceny realizacji zapisów strategii zgodna jest z wymaganiami stawianymi ubiegającym się o środki finansowe z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Organem gminy odpowiedzialnym za coroczne dokonywanie ocen realizacji Strategii jest Rada Gminy Dąbrowice, która jest władna do dokonywania zmian zadań inwestycyjnych, wynikających z zakończenia realizacji pewnych zadań oraz pojawiania się nowych potrzeb inwestycyjnych, a także zmiany ekonomiczno-finansowych warunków funkcjonowania gminy. Wszelkie zmiany powinny być wprowadzane po dokonaniu ich publicznej prezentacji oraz zebraniu opinii społeczności lokalnej Gminy Dąbrowice.

18. OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.

Do opracowania i w trakcie opracowania niniejszej Strategii Rozwoju Dąbrowice posłużyły konsultacje społeczne na terenie gminy. Mieszkańcy i ich liderzy lokalni (radni, sołtysi) podnosili w dyskusji zagadnienia dotyczące potrzeb inwestycyjnych i pozainwestycyjnych niezbędnych do wykonania w bieżącym roku i w latach następnych. Poniżej wymienione potrzeby rozwojowe zgłaszane były i dyskutowane na komisjach i sesjach Rady Gminy Dąbrowice przez radnych gminy i zaproszonych gości: kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, sołtysów, przedstawicieli sektora prywatnego .

Główne problemy, kierunki rozwoju inwestycyjnego i rozwoju pozainwestycyjnego w opinii mieszkańców a w szczególności występujących w ich imieniu liderów lokalnych to kierunki rozwojowe dzielące się na zadania inwestycyjne

i pozainwestycyjne:

I. Problemy, Kierunki inwestycyjne:

- infrastruktura drogowa (zły stan dróg gminnych niedostateczna ilość chodników, a w szczególności stan dróg gminnych i powiatowych).
- infrastruktura związana z kulturą, edukacją i sportem (świetlice środowiskowe, Dąbrowickie Centrum Kultury - biblioteka, szkoła, przedszkole, boiska sportowe), ich niedostateczna ilość i stan oraz konieczność modernizacji.
- kanalizacje i wodociągi (uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej) będącej w niezadawalającym stanie.
- czystość i porządek gospodarka odpadami ich składowanie.
- Infrastruktura rekreacyjna i turystyczna (ścieżki rowerowe i place zabaw).

II. Problemy, Kierunki pozainwestycyjne z zakresu infrastruktury społecznej:

- walka z bezrobociem i patologiami.
- zwiększenie dostępu do opieki medycznej.
- zwiększenie nadzoru nad porządkiem i czystością w gminie.
- szkolenia dla mieszkańców z zakresu pozyskania środków na rozwój przedsiębiorczości rolniczej i pozarolniczej.
- podnoszenie atrakcyjności gminy poprzez wyznaczanie nowych terenów budowlanych.
- działania związane z promocją gminy w regionie i poza regionem mające na celu przyciągnięcia inwestorów.